

Asya Studies

Akademik Sosyal Arařtırmalar / Academic Social Studies
Year: 8, Number: 30, p. 83-94, Winter 2024

Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programına Yönelik Katılımcı Görüşleri*

Participants' Opinions on Online Teaching Turkish to Foreigners Certificate Program

ISSN: 2602-2877 / E-ISSN: 2602-263X

Araştırma Makalesi
Research Article

Makale Geliř Tarihi
Article Arrival Date
13/11/2024

Makale Kabul Tarihi
Article Accepted Date
28/12/2024

Makale Yayın Tarihi
Article Publication Date
29/12/2024

Asya Studies

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Fatih Sayır
Muş Alparslan Üniversitesi
İletişim Fakültesi
Gazetecilik Bölümü
f.sayir@alparslan.edu.tr
ORCID: 0000-0002-6347-8760

Semra Köç
Yüksek Lisans Öğrencisi
semra99seda1@gmail.com
ORCID: 0009-0002-2431-6707

*Bu çalışma Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 03/06/2024 tarih ve 143872 belge numarası onayı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Öz

Hayatın her alanını etkileyen ve her geçen gün yeni kullanım alanları sunan teknoloji, eğitim-öğretimde de yaygın olarak kullanılmaktadır. Teknoloji sağladığı kolaylıklar ve sunduğu imkânlarla insan yaşamında çok önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda teknolojinin sunduğu olanaklardan biri de çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından sunulan çevrim içi sertifika programlarıdır. Bu çalışmanın amacı çevrim içi olarak yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programı katılımcılarının programa ilişkin düşüncelerini incelemektir. Tarama araştırması olarak tasarlanan çalışmada kesitsel araştırma deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programını çevrim içi olarak alan 55 kişi oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 15 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Google Form olarak düzenlenen anket WhatsApp, E-mail ve Telegram gibi çeşitli sosyal ağlar yoluyla katılımcılara gönderilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde frekans değerleri ve yüzdelik oranlar kullanılmıştır. Araştırma sonucu katılımcıların sertifika programını çevrim içi alma nedenleri değişkenlik gösterirken en baskın nedenin zaman ve mekân anlamında sağladığı kolaylık olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında katılımcıların programın ders içeriklerinin, dil becerilerine yönelik uygulamaların ve uygulama aşamasının yeterli olduğunu düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcılar sertifika programı boyunca teknik sorunlarla karşılaşıldığını belirtmiştir. Ulaşılan sonuçlar bağlamında çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarına yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Çevrim İçi, Sertifika Programı

Abstract

Technology, which affects every aspect of life and offers new areas of application with each passing day, is widely used in education as well. In this context, one of the opportunities provided by technology is the online certification programs offered by various institutions and organizations. The purpose of this study is to examine the opinions of participants on online teaching Turkish to foreigner's certificate program. The study is designed as survey research, utilizing a cross-sectional research design. The study group consists of 55 individuals who participated in the online teaching Turkish to foreigner's certificate program. The data collection tool used in the study is a questionnaire consisting of 15 questions, developed by the researchers. The questionnaire, organized via Google Forms, was distributed to participants through various social networks such as WhatsApp, email, and Telegram. In the analysis of the obtained data, frequency values and percentage rates were used. The results indicate that while the reasons for participants' preference to take the certification program online varied, the most prominent reason was the convenience it provided in terms of time and space. Additionally, participants believed that the program's course contents, language skills activities, and the practical application phase were adequate. Furthermore, participants reported encountering technical issues throughout the certification program. Based on the findings, recommendations for online teaching Turkish to foreigner's certificate programs have been proposed.

Keywords: Teaching Turkish to Foreigners, Online, Certificate Programme

Atf Bilgisi / Citation Information

Sayır, M. F., & Köç, S. (2024). Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programına yönelik katılımcı görüşleri. *Asya Studies*, 8(30), 83-94. <https://doi.org/10.31455/asya.1584169>

GİRİŞ

Teknoloji sağladığı kolaylıklar ve sunduğu imkânlarla insan yaşamında çok önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle bilgisayar ve internet teknolojilerinin hayatımıza dâhil olması teknolojiyi vazgeçilmez bir unsur hâline getirmiştir. Bilim ve teknolojideki hızlı değişim ve gelişmeler toplum yapısını da değiştirmektedir (Turvey ve Pachler, 2020). Hızla gelişen teknolojinin toplumu geliştirdiği ve insanlar arasındaki etkileşimin kaçınılmaz olduğu son yıllarda, eğitim sisteminin de meydana gelen değişim ve yeniliklere dayalı olarak oluşturulması beklenmektedir (Yaşar, 2001).

Teknolojinin en çok etkilediği alanlardan biri de eğitimidir (Akpınar, 2003). Dijital teknolojiler eğitimin doğasında ve kapsamında değişiklikler sağlamış ve bütün dünyada Bilgi-İletişim Teknolojisi sistemlerinin (BİT) eğitime entegrasyonuna yönelik strateji ve politikalar benimsemesini sağlamıştır (Timotheou vd., 2023). Selwyn ve Facer (2014) dijital teknolojinin, zamansal ve mekânsal sınırların genişletilmesini kolaylaştırarak ve pedagojik bağlamları zenginleştirerek modern eğitimin önemli bir bileşeni hâline geldiğini belirtmiştir.

Günümüzde hayatın her yönünü etkileyen bilgi iletişim teknolojileri, eğitim teknolojisini de etkileyen önemli etmenlerden biridir. Bilgi iletişim teknolojilerinin bilgiyi üretme, bilgi paylaşımı ve bilgiye ulaşma konusunda sunduğu birçok fırsat, öğretme ve öğrenme sürecinin etkililiğini arttırmak ve insanların gelişmekte olan ülkelere ayak uydurmasını sağlamak amacıyla eğitime entegre edilmesi ihtiyacı doğurmuştur (Yeşiltaş ve Kaymakçı, 2014). Öğretimde kullanılan yöntem, uygulama ve teknolojiler her eğitim düzeyi için farklıdır. Günümüzde eğitimde sınıf ekipmanları (projeksiyon, akıllı tahta ve ses sistemi), çevrim içi iletişim ortamları (Adobe Connect, Google class ve Zoom Meeting) ve iletişim araçları/sosyal medya (Facebook, WhatsApp, e-posta ve SMS) kullanılmaktadır (Aydın vd., 2023).

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim ve öğretime entegrasyonu amacıyla oluşturulan programlardan biri de uzaktan eğitimidir (Akyürek, 2020). Uzaktan eğitim ile öğretmen ve öğrencinin aynı anda aynı ortamda bulunmasına gerek kalmadan eğitim-öğretim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Şenel ve Gençoğlu (2003), uzaktan eğitimin ya bireylerin bilgisayar başında bireysel eğitim alması ya da bir grup öğrenci ile öğretmenin sınıfta bilgisayarın arkasında aynı anda buluşması yoluyla yapıldığını belirtmiştir. Ülkemizde 2000'li yılların başından itibaren bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte uzaktan eğitim yoluyla sağlanan öğrenme fırsatları artmış ve uzaktan eğitim sürecin temel bir parçası hâline gelmiştir (Bozkurt, 2017). Özellikle 2019'un sonlarında ortaya çıkan COVID-19 salgını nedeniyle uzaktan eğitim kullanımı dünyanın her yerinde yaygınlaşmıştır (Ertuğ, 2020). Yaygınlaştığı alanlardan biri de çevrim içi sertifika programlarıdır.

Literatür incelendiğinde farklı alanlara yönelik çevrim içi sertifika programlarının düzenlendiği görülmektedir (Kızıltepe vd., 2023; Özen ve Akar, 2022; Öztürk ve Kert, 2017). Yabancılara Türkçe öğretimi de bu tür çevrim içi sertifika programlarının düzenlendiği alanlardan biridir. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (2023) verilerine göre Türkiye'de 2022-2023 akademik yılında 301694 yabancı uyruklu öğrenci vardır. İstatistikler incelendiğinde yabancı uyruklu öğrenci sayısının her geçen yıl arttığı görülmektedir. Öğrenci sayısının artmasıyla birlikte bu alanda eğitim verecek uzman öğreticilere de ihtiyaç duyulmaktadır. Kayhan ve arkadaşları (2022) Yabancılara Türkçe Eğitimi sertifika programları bu alanda görev alacak nitelikli eğitici ve uzman yetiştirmek maksadıyla yürütüldüğünü belirtmiştir. Bu sertifika programları üniversitelerin Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER) tarafından yürütülmektedir. Ana dili Türkçe olan bireylere bu alanın Türkçe eğitiminin başka bir parçası olduğunu göstermek, Türk dilinin zenginlerini göstermek ve Türk kültürünü tanıtmak amacıyla Türkiye'deki birçok üniversite ve kurum yabancılara yönelik eğitim programları ve Türk dili programları sunmaktadır.

Üniversiteler ilgili sertifika programlarının şartlarını ve içeriklerini web sitelerinde ilan etmektedir. Bu çalışma kapsamında rastgele seçilen dört üniversite Marmara, Cerrahpaşa, Atatürk ve İstanbul üniversitelerinin web sitelerinde ilan ettikleri yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programları incelenmiştir. İncelemeler sonucu programların eğitim süresinin, sertifikayı veren kuruma göre 3 ya da 4 hafta arasında değiştiği ve eğitimcilerin alan yeterliliğine sahip kişiler olduğu görülmüştür. Ders içerikleri incelendiğinde ise ortak olan şu başlıkların ön plana çıktığı görülmektedir; Yabancılara Türkçe öğretiminde dört temel beceri eğitimi, çok kültürlülük ve çok dillilik, ölçme ve değerlendirme, drama kullanımı, dil bilgisi öğretimi, materyal geliştirme ve teknoloji kullanımı, yöntem ve yaklaşımlar, temel ilke ve kavramlar, erken yaşta çocuklara dil öğretimi, Avrupa dilleri ortak çerçeve programı ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi.

Literatür tarandığında yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarına yönelik çalışmaların bulunduğu görülmektedir. Bu çalışmaların bazılarında ilgili sertifika programları eğitimcilerin görüşleri doğrultusunda incelenirken (Arslanbaş, 2020; Çelik, 2021; Kayhan, vd., 2022) bazılarında ise katılımcıların düşünceleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir (Bulut, 2020; Demirel ve Kökçü, 2018; Kurt, 2020). Çetin (2020) ise çalışmasında ilgili literatürü inceleyerek sertifika programlarında bulunan sorunları tespit etmiş ve çeşitli çözüm önerilerinde bulunmuştur. Bu çalışmalar içinden sadece Kayhan ve arkadaşları (2022) tarafından yapılan araştırmada çevrim içi şeklinde yürütülen sertifika programına yönelik inceleme yapılmıştır. Ancak bu çalışmanın katılımcıları eğitimcilerdir. Bu durum çevrim içi olarak yürütülen yabancılara Türkçe öğretimi programlarının katılımcıların düşünceleri doğrultusunda değerlendirmesini bir araştırma konusu yapmaktadır.

Bu çalışmada çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarının katılımcı görüşleri çerçevesinden incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma soruları şu şekildedir:

1. Çevrim içi Yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programını tercih sebeplerine ilişkin katılımcı görüşleri nelerdir?
2. Çevrim içi Yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programında içerikleri ve dil becerilerine yönelik yapılan uygulamalar hakkındaki katılımcı görüşleri nelerdir?
3. Çevrim içi Yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programında uygulama boyutu hakkındaki katılımcı görüşleri nelerdir?
4. Çevrim içi Yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programında karşılaşılan teknik sorunlar hakkındaki katılımcı görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu çalışma tarama araştırması olarak tasarlanmıştır. Frankel ve arkadaşlarına göre (2012) araştırmacılar, geniş bir grup insanın belirli bir konu veya konu hakkındaki görüşleriyle ilgilendiklerinde tarama araştırmasını uygulurlar. Bu şekilde eğilimleri tanımlar, bireysel görüşleri belirler ve insanların inanç ve tutumlarını belirlerler (Creswell, 2012). Bu çalışmada tarama araştırmalarının en popüler türü olan kesitsel araştırma deseni kullanılmıştır. Bu desenin temel özelliği “araştırmacının belirli bir zamanda veri toplamasıdır” (Creswell, 2012: 377).

Evren-Örneklem

Bu çalışma evrenini Türkiye’deki Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER) bünyesinde yürütülen Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı’na katılan kişiler, örneklemini ise anket sorularını cevaplandıran 43 kadın, 12 erkek oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklem türünü amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan benzeşik örnekleme yöntemi oluşturmaktadır. Benzeşik örnekleme, küçük ve benzer özelliklere sahip bir örneklem ele alarak belirli alt grupları derinlemesine incelemeyi amaçlayan bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Çalışma grubundaki katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubundaki Katılımcılara İlişkin Bilgiler

Kişisel Bilgiler		f	%
Cinsiyet	Kadın	43	78,18
	Erkek	12	21,82
Yaş	20-25	16	29,09
	26-30	20	36,36
	31-35	11	20
	36-40	5	9,09
	40 ve üstü	3	5,45
Lisans Mezuniyet Alanı	Türkçe Eğitimi	18	32,73
	Türk Dili ve Edebiyatı	9	16,36
	Yabancı Diller	6	10,91
	Sınıf Öğretmenliği	2	3,64
	Tarih Öğretmenliği	2	3,64
	Sağlık Alanı	3	5,45
	PDR	4	7,27
	Okul Öncesi	2	3,64

İlahiyat	2	3,64
Eğitimle İlgisi Olmayan Diğer Bölümler (Uluslararası İlişkiler, İşletme vs.)	7	12,73

Tablo 1 incelendiğinde kadın katılımcıların (43) çalışmaya daha çok ilgi gösterdiği görülmektedir. Katılımcıların yaş dağılımları ise 20-25 arası 16 kişi, 26-30 arası 20 kişi, 31-35 arası 11 kişi, 36-40 arası 5 kişi, 40 ve üzeri 3 kişi şeklindedir. Bu durum Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı'na katılan kişilerin daha çok 20-35 yaş aralığında bulunduğunu göstermektedir. Lisans mezuniyet alanlarına bakıldığında çoğunlukla Türkçe, Türk dili ve yabancı dil bölümleri ön plana çıkmaktadır. Ancak sağlık, ilahiyat ve işletme gibi farklı alanlardan mezun olan kişilerin de bulunması sertifika programına diğer alanlardan da ilgi olduğunu ortaya koymaktadır.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan ve tarama araştırmalarının temel veri toplama araçlarından biri olan anket aracılığıyla toplanmıştır. Anket oluşturma süreci aşağıdaki aşamalardan oluşmaktadır:

1. İlgili literatürün taranması ve soru havuzunun oluşturulması.
2. Soru havuzundaki soruların Creswell (2012: 388) tarafından belirlenen stratejiler bağlamında değerlendirilmesi.
3. Pilot uygulama ve anketin son hâlinin oluşturulması.

Anketin oluşturulma süreci ilgili literatürün taranması ve soru havuzunun oluşturulmasıyla başlanmıştır. Bu aşamada araştırmacılar tarafından araştırma konusu ile ilgili literatür incelenerek sorular oluşturulmuştur. Daha sonra fikir birliğine varılan sorulardan bir soru havuzu oluşturulmuştur. Soru havuzu oluşturulduktan sonra sorular Creswell (2012: 388) tarafından belirlenen stratejiler kapsamında değerlendirilmiştir. Creswell'e (2012) göre bir anketteki sorular belirsiz olmamalı ve olumsuz ifadeler veya uzun uzun ifadeler içermemelidir. Ayrıca jargon veya aşırı teknik dil içermemeli ve dengesiz yanıt seçenekleri bulundurmamalıdır. Son aşamada ise taslak anket formunun pilot uygulaması yapılmıştır. Creswell (2012: 390), "Bir anketin veya görüşme araştırmasının pilot testi, araştırmacının, aracı dolduran ve değerlendiren az sayıda kişiden gelen geri bildirimlere dayanarak bir araçta değişiklikler yaptığı bir prosedürdür" (2012: 390). Bu bilgiler ışığında anketin taslak formu 10 bilim insanına uygulanmış ve onların geri bildirimleri kapsamında sorularda bazı değişiklikler yapılarak anketin son şekli elde edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Çalışmanın bu aşamasında Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programını alan katılımcılarla iletişime geçilmiştir ve çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra gönüllü olan katılımcılara anket formu WhatsApp, E-mail ve Telegram yoluyla ulaştırılmıştır. Katılımcılar bu formda yer alan 15 soruyu cevaplayarak araştırmacılara ulaştırmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmanın ilk kısmında çalışmaya katılan katılımcılara ilişkin bilgiler betimsel analiz yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların yaş, cinsiyet ve mezuniyet alanları gibi özellikleri belirlenmiştir. Mezuniyet alanlarına verilen cevaplar kendi içinde başlıklar hâlinde sınıflandırılarak analiz edilmiştir. Bu analizler evren-örneklem kısmında tablolaştırılarak Tablo 1'de sunulmuştur. 15 sorudan oluşan anket kendi içinde 4 ayrı kategoride gruplandırılarak analiz edilmiştir. Bulguların analizinde frekans değerleri ve yüzdeler verilerle inceleme yapılmıştır.

Etik Kurul Beyanı

Kurul Adı: Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
Karar Tarihi: 03/06/2024
Belge Numarası: 143872

BULGULAR

Bu bölümde katılımcılardan anket yoluyla elde edilen veriler araştırma soruları bağlamında değerlendirilmiştir.

1. Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Birinci araştırma sorusu kapsamında katılımcı çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programını tercih sebeplerine ilişkin görüşleri alınarak sorulara verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programını Çevrim İçi Şekilde Tercih Etme Sebepleri

Nedenler	f	%
Zaman ve Mekân	30	54.55
İş Yoğunluğu	18	32.72
Kolaylık	7	12.73
Toplam	55	100

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların verdikleri cevaplarda 3 başlık ön plana çıkmaktadır. Zaman ve mekân, iş yoğunluğu ve kolaylık. Araştırmaya katılan katılımcıların yaklaşık %54’ü zaman ve mekân, %32’si iş yoğunluğu, %12’si kolaylık nedeniyle sertifika programını çevrim içi tercih etmektedir. Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarının katılım ücretlerinin uygunluğuna yönelik bulgulara Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programlarının Katılım Ücretleri Uygundur

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	6	10,91
Katılıyorum	23	41,82
Fikrim yok	8	14,55
Katılmıyorum	13	23,64
Kesinlikle katılmıyorum	5	9,09
Toplam	55	100

Katılımcıların yaklaşık %53’ü sertifika programı katılım ücretlerinin uygun olduğunu belirtmiştir. Kurumdan kuruma değişen sertifika ücretleri katılımcıların %32’sine göre uygun değildir. %14’ü ise katılım ücretleri hakkında bir fikir belirtmemiştir.

2. Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

İkinci araştırma sorusu kapsamında katılımcıların çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarının içerikleri ve dil becerilerine yönelik yapılan uygulamalar hakkındaki görüşleri alınarak sorulara verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11’de verilmiştir.

Tablo 4: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programlarını Ders İçerikleri Yeterlidir

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	7	12,73
Katılıyorum	30	54,55
Fikrim yok	7	12,73
Katılmıyorum	7	12,73
Kesinlikle katılmıyorum	4	7,27
Toplam	55	100

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların yaklaşık %68’i ders içeriklerinin yeterli olduğunu belirtirken %20’si ders içeriklerinin yeterli olmadığı görüşünü belirtmiştir. Katılımcıların %12’si bir fikir belirtmemiştir.

Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programı içeriğinde konu yoğunluğunun dengeli olmasına yönelik bulgulara Tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı İçeriğinde Konu Yoğunluğu Dengelidir

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	7	12,73
Katılıyorum	35	63,64
Fikrim yok	7	12,73
Katılmıyorum	4	7,27
Kesinlikle katılmıyorum	2	3,64
Toplam	55	100

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların yaklaşık %77'si sertifika programı içeriğindeki konu yoğunluğunun dengeli olduğunu, yaklaşık %11'i ise dengeli olmadığını belirttiği görülmektedir. Katılımcıların %12'si bu soruya ilişkin fikir belirtmemiştir.

Katılımcıların çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programının Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve programı hakkında verdiği bilgiye yönelik görüşleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programlarında Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (CEFR) Hakkında Yeterli Bilgi Verilir

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	10	18,18
Katılıyorum	26	47,27
Fikrim yok	11	20,00
Katılmıyorum	7	12,73
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,82
Toplam	55	100

Sertifika programlarının içerikleri incelendiğinde her programda görülen ortak başlıklardan biri de Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programıdır. Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların yaklaşık %65'i sertifika programlarında Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (CEFR) hakkında yeterli bilgi aldığını belirtmiştir. Katılımcıların yaklaşık %13'ü ise yeterli bilgi almadığını belirtmiştir.

Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarında dinleme becerisine ilişkin uygulamaların yeterliliği hakkındaki bulgulara Tablo 7'de yer verilmiştir.

Tablo 7: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programlarında Dinleme Becerisine İlişkin Uygulamalar Yeterlidir

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	10	18,18
Katılıyorum	23	41,82
Fikrim yok	10	18,18
Katılmıyorum	11	20,00
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,82
Toplam	55	100

Tablo 7'de görüldüğü üzere katılımcıların yaklaşık %60'ı sertifika programındaki dinleme becerisine dair yapılan uygulamaların yeterli olduğu, % 21'i yeterli olmadığı düşüncesindedir. Katılımcıların yaklaşık %18'i ise dinleme becerisine ilişkin uygulamalar hakkında bir fikir belirtmemiştir.

Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarında konuşma becerisine ilişkin uygulamaların yeterliliği hakkındaki bulgulara Tablo 8'de yer verilmiştir.

Tablo 8: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programlarında Konuşma Becerisine İlişkin Uygulamalar Yeterlidir

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	11	20,00
Katılıyorum	20	36,36
Fikrim yok	7	12,73
Katılmıyorum	16	29,09
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,82
Toplam	55	100

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların yaklaşık %56'sı sertifika programında konuşma becerisine dair uygulamaların yeterli olduğu görüşünü belirtmektedir. Katılımcıların %31'i ise uygulamaların yeterli olmadığını düşünmektedir.

Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarında okuma becerisine ilişkin uygulamaların yeterliliği hakkındaki bulgular Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programlarında Okuma Becerisine İlişkin Uygulamalar Yeterlidir

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	11	18,18
Katılıyorum	20	49,09
Fikrim yok	7	14,55
Katılmıyorum	16	16,36
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,82
Toplam	55	100

Tablo 9 incelendiğinde katılımcıların yaklaşık %67'si okuma becerisine ilişkin yapılan uygulamaların yeterli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Bunun yanında katılımcıların %17'si okuma becerisine ilişkin uygulamaların yeterli olmadığını belirtirken %14'ü ise fikrim yok şeklinde düşüncesini ifade etmiştir.

Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarında yazma becerisine ilişkin uygulamaların yeterliliği hakkındaki bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programlarında Yazma Becerisine İlişkin Uygulamalar Yeterlidir.

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	11	14,55
Katılıyorum	20	38,18
Fikrim yok	7	16,36
Katılmıyorum	16	25,45
Kesinlikle katılmıyorum	1	5,45
Toplam	55	100

Tablo 10 incelendiğinde katılımcıların %53'ü yazma becerisine ilişkin uygulamaların yeterli olduğuna dair görüş bildirmiştir. %31'i ise yeterli olmadığı yönünde görüş belirtmiştir. Katılımcıların %16'sı ise yazma becerisine ilişkin uygulamaların yeterliliğine ilişkin bir görüş belirtmemiştir.

Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarında programın katılımcıyı beklenen ölçüde geliştirmesiyle ilgili bulgulara Tablo 11'de yer verilmiştir.

Tablo 11: Katılmış Olduğum Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı Beni Yabancılara Türkçe Öğretimi Konusunda Beklediğim Ölçüde Geliştirdi.

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	11	16,36
Katılıyorum	20	54,55
Fikrim yok	7	7,27
Katılmıyorum	16	14,55
Kesinlikle katılmıyorum	1	7,27
Toplam	55	100

Tablo 11’de görüldüğü üzere sertifika programını çevrim içi olarak alan katılımcıların yaklaşık %75’i programın verimli olduğunu, Türkçe öğretimi konusunda beklenen ölçüde geliştiğini belirtmiştir. Katılımcıların %21’i ise beklediği ölçüde gelişmediğini düşünmektedir.

3. Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Üçüncü araştırma sorusu kapsamında, katılımcıların çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programının uygulama boyutu hakkındaki görüşleri alınarak sorulara verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 12, 13, 14 ve 15’te sunulmuştur.

Tablo 12: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı Sonunda Uygulanan Ölçme Ve Değerlendirme Objektiftir.

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	11	16,36
Katılıyorum	20	47,27
Fikrim yok	7	16,36
Katılmıyorum	16	14,55
Kesinlikle katılmıyorum	1	5,45
Toplam	55	100

Tablo 12 incelendiğinde katılımcıların %63’ünün program sonunda uygulanan ölçme ve değerlendirme sınavının objektif olduğunu düşündüğü ancak %20’sinin objektif olmadığını düşündüğü görülmektedir. Katılımcıların %16’sı ise ölçme ve değerlendirme sınavının objektif olup olmadığına dair bir fikir belirtmemiştir.

Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarında derslerdeki etkileşimin varlığı hakkındaki bulgulara Tablo 13’de yer verilmiştir.

Tablo 13: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programı Derslerinde Etkileşim Vardır.

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	11	18,18
Katılıyorum	20	58,18
Fikrim yok	7	5,45
Katılmıyorum	16	16,36
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,82
Toplam	55	100

Tablo 13 incelendiğinde sertifika programını çevrim içi şeklinde alan katılımcıların yaklaşık %76’sının derslerde etkileşimin olduğunu belirttiği ancak %17’sinin etkileşimin olmadığını belirttiği anlaşılmaktadır.

Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarında uygulama boyutunun yeterliliği hakkındaki bulgulara Tablo 14’de yer verilmiştir.

Tablo 14: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programlarının Uygulama Boyutu Yeterlidir.

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	11	9,09
Katılıyorum	20	36,36
Fikrim yok	7	18,18
Katılmıyorum	16	25,45
Kesinlikle katılmıyorum	1	10,91
Toplam	55	100

Tablo 14'te görüldüğü üzere araştırmaya katılan katılımcıların %46'sı programdaki uygulama boyutunun yeterli olduğu, %36'sı ise yetersiz olduğu düşüncesindedir. Katılımcıların %18'i bu hususta fikir belirtmemiştir.

Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarında toplam ders saati sayısının yeterliliği hakkındaki bulgulara Tablo 15'de yer verilmiştir.

Tablo 15: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programında Toplam Ders Saat Sayısı Yeterlidir.

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	11	10,91
Katılıyorum	20	50,91
Fikrim yok	7	12,73
Katılmıyorum	16	16,36
Kesinlikle katılmıyorum	1	9,09
Toplam	55	100

Tablo 15 incelendiğinde katılımcıların yaklaşık %62'sinin çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarında ders saati sayısını yeterli buldukları anlaşılmaktadır. %18'i ise yeterli olmadığı görüşündedir. Katılımcıların 12'si ders saati sayılarının yeterli olması ile ilgili bir fikir belirtmemiştir.

4. Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Dördüncü araştırma sorusu kapsamında, katılımcıların çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programında karşılaşılan teknik sorunlara yönelik görüşleri alınarak sorulara verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 16: Çevrim İçi Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifika Programlarında Teknik Sorunlarla Karşılaşılr

Seçenekler	f	%
Kesinlikle katılıyorum	0	0,00
Katılıyorum	23	41,82
Fikrim yok	5	9,09
Katılmıyorum	20	36,36
Kesinlikle katılmıyorum	7	12,73
Toplam	55	100

Tablo 16'ya göre çevrim içi sertifika programına katılan katılımcıların yaklaşık %41'i teknik sorunlarla karşılaştığını belirtirken %48'i teknik bir sorunla karşılaşmadığını belirtmiştir. İkinci bir soru olarak 'karşılaşılan sorular nelerdir' diye sorulduğunda 10 katılımcı internet kesintisi olduğunu, 5 katılımcı dersin donduğunu, 4 katılımcı sisteme girişte sorun yaşadığını, 4 katılımcı ise ders esnasında sistemden atıldığını belirtmiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programına yönelik katılımcı görüşlerini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmanın sonuçlarına göre katılımcıların çoğu ilgili programı zaman ve mekân anlamında sağladığı kolaylık nedeniyle tercih etmekte ve katılım ücretini uygun bulmaktadır. Bunun yanında katılımcılar büyük oranda sertifika programındaki ders içeriklerini yeterli ve dengeli olduğunu düşünmektedir. Ayrıca katılımcıların görüşlerine göre sertifika programlarında Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı hakkında yeterli bilgi sunulmaktadır.

Çalışma kapsamında katılımcıların sertifika programlarında dil becerilerine yönelik düşünceleri dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine yönelik yeterli uygulama yapıldığı sonucunu ortaya koymaktadır. Ayrıca katılımcıların çoğu çevrim içi sertifika programlarının kendilerini yabancılara Türkçe öğretimi alanında geliştirdiğini düşünmektedir. Bunun yanında araştırma sonuçları katılımcı görüşlerine göre sertifika programlarındaki ders saati sayısının yeterli olduğunu ve derslerde etkileşimin gerçekleştiğini göstermektedir.

Çalışmada, katılımcıların sertifika programı sonunda uygulanan ölçme ve değerlendirmeyi büyük oranda objektif bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak programın uygulama boyutunu yeterli bulanların oranı %50'nin altındadır. Araştırma sonuçlarına göre çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarında teknik sorunlarla karşılaşmadığını belirtenlerin oranı %48, karşılaştığını belirtenlerin oranı %41 seviyesindedir. Her ne kadar teknik sorunlarla karşılaşmayanların oranı daha yüksek olsa da karşılaşanların oranı azımsanmayacak boyuttadır. Teknik sorunlarla karşılaştığını belirten katılımcıların cevaplarında internet kesintisi ön plana çıkmaktadır.

Bu çalışma sonucu ulaşılan sonuçlar yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarına yönelik yapılan diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında çeşitli benzerlikler ve farklılıklar görülmektedir. Bu çalışmada sertifika programının uygulama boyutunu yeterli bulanların oranının %50'nin altında olduğu görülmektedir. Benzer sonuçlara Çelik (2021) ve Bulut (2020) tarafından yapılan çalışmalarda da ulaşılmıştır. Çelik (2021: 482) sertifika programlarında uygulama boyutuna yeterli zaman ayrıldığını, Bulut (2002: 390) ise uygulama boyutunun yetersiz olduğunu belirtmiştir. Çalışmada ders içeriklerine yönelik ulaşılan sonuçlar dengeli ve yeterli oldukları yönündedir. Benzer şekilde Demirel ve Kökçü (2018: 1884) de çalışmalarında katılımcıların ders içeriklerine yönelik olumlu düşüncelerini ifade etmiştir. Bunun yanında Kayhan ve arkadaşları (2022: 1288) eğitimcilerin de sertifika programlarındaki ders içeriklerini yeterli bulduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada ulaşılan ve Demirel ve Kökçü'nün (2018: 1891) araştırmasıyla benzerlik gösteren hususlardan bir ölçme ve değerlendirme. Her iki çalışmada da katılımcılar yapılan ölçme ve değerlendirme uygulamalarını objektif bulmaktadır.

Bu çalışmada ulaşılan sonuçlar katılımcıların sertifika programlarındaki ders sayısının yeterli olduğu yönündedir. Ancak Demirel ve Kökçü (2018: 1884) araştırmalarında katılımcıların ders süreleri ile ilgili olumsuz düşünce belirttikleri yönünde sonuca ulaşmıştır. Ayrıca Kayhan ve arkadaşları (2022: 1283) eğitimcilerin de ders sürelerini yetersiz bulduklarını belirtmiştir. Bu çalışmada ölçme değerlendirme uygulamalarını objektif bulan katılımcıların oranı yüksektir. Ancak Çelik (2021: 482) ölçme ve değerlendirmeyi subjektif bulan katılımcıların oranını daha yüksek tespit etmiştir.

Çevrim içi yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programı katılımcı görüşlerinin incelendiği bu çalışmada verilerin analizi doğrultusunda ulaşılan sonuçlardan hareketle sertifika programı düzenleyen kurum ve kuruluşlara şu öneriler sunulabilir:

- Katılımcıların birçoğu sertifika programının uygulama boyutunun yetersiz olduğunu belirtmiştir. Bu durum programdaki uygulama boyutunu artırılması gerektiğini göstermektedir.
- Araştırmanın sonuçları katılımcıların daha çok derse giriş esnasında teknik sorunlar yaşadığını göstermektedir. Bu durum kurum ve kuruluşların bu hususta yeni çözümler üretmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Yazarlık Katkısı

Bu araştırmaya yazarlar eşit oranda (%50) katkı sağlamıştır.

Etik Kurul Beyanı

Kurul Adı: Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Karar Tarihi: 03/06/2024

Belge Numarası:143872

KAYNAKÇA

- Akpınar, Y. (2003). Öğretmenlerin yeni bilgi teknolojileri kullanımında yükseköğretimin etkisi: İstanbul okulları örneği. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(2), 79-96.
- Akyürek, M. İ. (2020). Uzaktan eğitim: Bir alanyazın taraması. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-9.
- Arslanbaş, F. (2020). Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlerin staj uygulamasına yönelik görüşleri: İAÜ/Aydın TÖMER örneği. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 5(2), 225-250.
- Aydın, N., Sayır, M. F., Aydeniz, S., & Şimşek, T. (2023). How did covid-19 change faculty members' use of technology? *Sage Open*, 13(1), 21582440221149720.
- Baş, B., & Yıldırım, T. (2018). Yabancılara Türkçe öğretiminde teknoloji entegrasyonu. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(3), 827-839. <https://doi.org/10.16916/aded.415059>
- Birinci, F. G. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan bilişim teknolojileri üzerine bir inceleme. *Sakarya University Journal of Education*, 10(2), 350-371.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- Bulut, S. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programının kursiyerlerin gözünden değerlendirilmesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 376-392.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative* (4th ed.) Pearson.
- Çelik, M. E. (2021). Düzenleyen görüşlerinden hareketle yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarının incelenmesi. *Karadeniz Araştırmaları*, (70), 469-485.
- Çetin, O. (2020). *Yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarında görülen eksiklikler ve çözüm önerileri*. XV. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildiri Kitabı (ss. 366-375), Gürcistan-Tiflis.
- Dargut, T., & Çelik, G. (2014). Türkçe öğretmeni adaylarının eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 28-41.
- Demirel, Ş., & Kökçü, Y. (2018). Yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programına katılan öğrencilerin sertifika programı hakkındaki görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(3), 1884-1901.
- Er, O., Biçer N., & Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(2), 51- 69.
- Ertuğ, C. (2020). Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Frankel, J. R., Wallen, N., & Hyun, H. (2012). *How to design and evaluate research in education*. The McGraw Hill Company.
- Kayhan, B., Karakaş, R., & Şahin, T. G. (2022). Çevrim içi olarak yürütülen yabancılara Türkçe öğretimi eğitici sertifikası programına yönelik ders veren eğitimcilerin görüşleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3), 1276-1291.
- Kızıltepe, K., Tuna, F. Ö., Özoglu, N., Kavurt, A. S., & Ustun, Y. (2023). Yenidoğan yoğun bakım hemşireliği kursu çevrim içi sertifika eğitim programı modeli: Türkiye örneği. *Türk Kadın Sağlığı ve Neonatoloji Dergisi*, 5(1), 14-24.
- Kurt, B. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifika programına ilişkin kursiyer görüşlerinin karşılaştırmalı bir analizi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 73-90.
- Özdemir, O. (2017). Türkçe öğretiminde dijital teknolojilerin kullanımı ve bir web uygulaması örneği. *Electronic Turkish Studies*, 12(4), 427-444. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11283>
- Özen, S. O., & Akar, S. G. M. (2022). Öğretmen adaylarının çevrimiçi eğitimlik deneyimlerinin incelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 585-600.
- Öztürk, P., & Kert, S. B. (2017). Bir çevrimiçi öğrenme ortamının, yetişkinlerin çevrimiçi öz-yeterlik algısı ve akademik başarılarına etkisi. *Acta Infologica*, 1(1), 39-54.
- Selwyn, N., & Facer, K. (2014). The sociology of education and digital technology: past, present and future. *Oxford Review of Education*, 40, 482-496. <https://doi.org/10.1080/03054985.2014.933005>

-
- Şahin, Ç., Kurudayıoğlu, M., Tunçel, H., & Abalı Öztürk, Y. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının lisans düzeyinde verilen yabancılara Türkçe öğretimi (YTÖ) dersine yönelik öz yeterlik algıları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 36-45.
- Şenel, A., & Gençoğlu, S. (2003). Küreselleşen dünyada teknoloji eğitimi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(12), 45-65.
- Timotheou, S., Miliou, O., Dimitriadis Y, Sobrino, SV., Giannoutsou, N., Cachia, R., Moné, A.M., & Ioannou, A. (2023). Impacts of digital technologies on education and factors influencing schools' digital capacity and transformation: A literature review. *Education and Information Technologies*, 28(6), 6695–6726. <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11431-8>
- Turvey, K., & Pachler, N. (2020). Design principles for fostering pedagogical provenance through research in technology supported learning. *Computers and Education*, 146, (103736). <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2019.103736>
- Yaşar, D. (2001). Yeni binyılda eğitim ve öğretim. *Türkiye Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi-MEB Yayınları*, 21, 375-390.
- Yeşiltaş, E., & Kaymakçı, S. (2014). Sosyal bilgiler öğretim programının teknoloji boyutu. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(16), 314-340.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (2024). <https://istatistik.yok.gov.tr>
-